

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán
és szombaton

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívüli
olcsó áron közöl a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSEG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.

a Gedeon és Társa nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hirde-
tések, nyiltterek és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Falkenstein S. dohánytőzsdéjében, Nagy Lajos, Groszmann J., Gubás F. és Hesz Jenő fűszerkereskedésében Groszmann J. antiquar-fizletőben kaphatók

Testvér-harcz.

A miskolczi függetlenségi párt annak idején kimondotta, hogy az országos függetlenségi pártnak kétfelé szakadásáról fájo szívvel és aggodalommal értesült, éppen azért a párt sem a Kossuth-, sem az Ugron-párthoz nem csatlakozott. hanem maradt az *egységes és oszthatatlan függetlenségi párt álláspontján.*

Pártunk ma is ezen az állásponton áll. Mi, mint ennek a pártnak az orgánuma, fájdalommal látjuk, hogy kétfelé szakadt párt között a lefolyt általános képviselőválasztások sem simították el az ellentéteket. A testvérharcz tovább folyik. A harc színteréül ezuttal a szüztiszta függetlenségi várost *Szentest* választották.

Szentesen ugyanis ez történt: Az általános képviselőválasztásoknál *Sima* Ferenczet, *Ugron*-párti függetlenségi képviselőt választották meg nagy szótöbbséggel. Mandátumát az ellenpárt megtámadta, mondván, hogy nem volt a képviselő seholy választói jegyzékbe bevéve és így nem is választható. Elrendelték a vizsgálatot, mire *Sima* Ferencz lemondott, azonban újra fellépett, mert most már a mult évről a választók közé van felvéve és így megválasztatásának ez az akadálya megszűnt. *Sima* Ferencz függetlenségi, *Szentesen nagy pártja van*, vele a kormánypárt a siker reményével csak akkor szállhat küzdelemre, ha ott is a függetlenségi párt *kétfelé szakad*. Ezt a szívességet pedig megtették a kormánypártnak és a függetlenségiből erőszakos főispánná vedlett, renegát *Vadnay* Andornak — a központi függetlenségi és 48-as párt egyes tagjai, midőn az *Ugron*-párti *Sima* Ferencz ellen jelölték a *Kossuth*-párti *Uray Imrét*, *notorius szentesi kormánypártiak diszes segédlete mellett.*

Azokról az urakról, kik ekként a kormánypárt malmára hajtják a vizet, nem tételezünk fel annyi vakságot, hogy az orruknál tovább ne látnának. Ennélfogva eljárásukat csupán tervszerű rosszhiszeműségükkel tudjuk indokolni. Ime tetteik által leplezetlenül vallják be, hogy előttük a függetlenségi eszme hiu célgér, mely mögöl lelketlenül üzük párt-rontó munkájukat. Pedig alig hisszük, hogy ezért tisztelték meg őket bizalmukkal a függetlenségi párti választók.

Ugyan mit gondolnak ezek az ugynevezett „intéző“ urak? Hát bennünket, kik tiszta lelkesedésünket visszük a pártküzdelmekbe, kik *választáskor és válasz-*

táson kívül törhetlenül ápoljuk elveink szeretetét, kik szembeszállunk a függetlenségi eszmékért hatalommal és erőszakkal, kik áldozatokat hozunk, előnyöket feláldozunk, egyszerű eszközöknek tekintenek? Ugy gondolkoznak, hogy jók vagyunk és használhatók a szavazáskor, aztán többé semmi jogunk, semmi közünk ahhoz, mit és miként cselekesznek? Azt hiszik, mi elsziveljük, hogy *testvér a testvér ellen* törve, utat nyisson a halálos ellenségnek? Nagyságos képviselő urak, mi nem vagyunk lajtorjának fokai, hogy rajtunk felkapaszkodva megtagadják a forrást, melynek tiszta vizéből merítették erejüket!

Miért gyűlölik egymást? Nincs többé egyházpolitika, mely éles ellentéteket vont az *egy elvi alapon* állók között. Vitás kérdés előtérbe nem tolul. A mi ellenségeket szült, immár megszűnt. A mi visszavonást okozott: törvény erejével elintézve van. A mi együvé csatol szeretettel és kölcsönös megbecsüléssel: az *az elvek közössége és szentsége*. Ez legyen a tettek vezérfonala. Ez lelkesítsen *közös harcra — a közös ellenség ellen.*

Alig lehet immár csodálkoznunk, hogy pártunkat gyanusítsák, rágalmazsák és hirdetni merészelik, hogy a kormánypártnak tolja szekerét, bár ezt Miskolczon senki sem hiszi el. De zavarban vagyunk a védekezéssel, midőn a *szentesi stiklét* olvassuk. Valóban szép rang — *kormánypárti csatlósnak* lenni!

Azok az egyének, kik szövik a függetlenségi pártban a hálót, mely mindnyájunkat törbe ejtsen, vigyázzanak jól arra, mit cselekeszenek. A választókban van és lesz érzék, hogy megjegyzzék a megjegyzendőket. Egykor a leszámolás napja is el fog jönni és igazságosak leszünk azokkal szemben is, kik testünkből való test, vérünkből való vér, husunkból való hus valának, de hitüket titkolt léhasággal megtagadták. Ezek rosszabbak a nyilt árulóknál.

A választás Szentesen ma lesz.

Jellemző vonások a Bánffy Dezső multjából.

— Czikksorozat. —

IV.

Az 1884-iki választások.

A Tisza-korszak rendszerét csak korrupcióval és erőszakkal lehetett fenntartani s az erőszakban a nagy közlegény jó tanítója volt Bánffynak. Tanu rá az 1884-ik évi kép-

viselőválasztás, mely a 25. §-hoz a többséget megteremtette.

Mert hát az erőszak nagyságával mindég fordított arányban áll a képviselőház értéke: Herman Ottó helyett Szemere, Ugron helyett Weiss Berthold, Beöthy Ákos helyett Hogyne (Aidinger) János és így tovább.

Az elvadult erőszak 84-ben Hontban és Szolnok-Dobokában valóságos orgiákat ült. Amott a muszkavezető zsandárjával behatolt az ellenzékiek lakába, onnan hurczoltatta börtönre az Ivánka Zsiga párthiveit, emitt meg a Bánffy intéző szelleme virasztott a kormánypárt gázságai felett.

Az ellenzék megmozdulása a mustra-megyében istenkisértésnek látszott, hanem azért a jelenlegi besztercze-naszódi főispán, gróf *Bethlen* Pál, a magyar-láposi kerületben mégis kitűzte a zászlót, gróf *Teleky* Domonkos kormánypártival szemben.

Azóta *Bethlen* Pál is *Páifordulást* csinált, gyarapította a kormánypártba bevonuló ellenzékiek „disztelen menetét“.

Bethlen pártja gyorsan növekedett, a magyar-láposi lakosság, a román papság, tanítótság az ő részén állt s rövid időn a párt győzelme biztosnak látszott. Megmozdult a kormánypárt is szokott eszközeivel, az etetéssel, itatással, vesztegetéssel és megfélemlítéssel. A láposi járás tisztikara, sőt még az állami tanítók is kijártak faluzni, korteskedni, de nem használt semmit. *Teleki* gr. helyzete már tarthatatlan volt.

A szeniális választást rendező Bánffy azonban egy jeles, hozzá méltó haditervhez nyult. *Választás előtt pár nappal a magyar-láposi ellenzék vezérférfiait azon semmis ürügy alatt, hogy az oláhságot lázítják, zsandárjaival összefogdostatta, Deésre kísértette, vizsgálati fogságban tartotta.* A terrorizált néppel elbánni már nem volt nehéz.

De még ekkor sem volt biztos a győzelem, azért Bánffy személyesen megjelent a választáson. Választási elnöknek megtette a „*gomblyuk fájdalmakban*“ szenvedő postamestert, ki aztán a választáson elkövetett érdemei jutalmául tényleg kapott is egy *keresztet*. A választás menete stompfa-girálti kiadás volt. Az ellenzékiek szavazók harmad részét visszautasították, másik részét a zsandárok a kordonon át szavazni menni nem engedték. Gróf *Teleki* nem restelte elfogadni ezt a mandátumot, de hát a kormánypárti urak soha sem voltak valami kényesek e tekintetben. Tanu rá gróf *Széchenyi* Pál, ki a választási jegyzőkönyv meghamisításával szerzett mandátumot annak idején elfogadta.

Még csak egy esetet mondok el, hogy az

embert is méltó világitásba helyezhessem br. Bánffy Dezsőben.

Vályi Elek besztercei ev. ref. lelkész és esperes elég szerencsétlen volt magára vonni a mindenható főispán haragját.

A bős főispán azonnal kiadta a rendeletet, hogy az esperes *hurcolkodjék ki a papi lakból s egyben kinevezte választás nélkül az utódját is; az esperest pedig minden egyházi ítélkezés nélkül lakásából ki- és állásából elmozdította.* Később Szász Domokos püspök sanctionálta a mustra-basa előleges ítéletét, de ez a dolgon nem változtat semmit. Erdélyben az ilyen eljárást úgy nevezik, hogy — *protestáns autonomia!*

A lelkész-utód gyors beköltözködéséről a bosszút lihegő Bánffy gondoskodott. Vályi esperes lakást még nem kapott, hanem az új lelkész felajánlotta lakása egy részét az esperesnek, míg ügyeit rendezheti. Bánffy ezt megtudva, rázent az új lelkészre, hogy *azonnal telepítse ki Vályi esperest.* Az új lelkész nem akarván a mustra-basa haragját magára vonni, teljesítette az embertelen kívánságot, különben őt is rövidesen kitelepítik!

Kevés hija volt, hogy az érdemekben megöszült 75 esztendő esperest télviz idején ki nem telepítették az utcára. Szerencsére akadtak jószívű, Bánffy haragját nem rettegő, barátságát nem kereső független emberek, a kik könyörültek az öreg emberen.

A nemtelenség a lélek butasága, a nemes tett a lélek előkelősége. Köszönet érte a besztercei szászoknak, kik nem engedték, hogy egy butalelkű ember a jó öreg esperessel Leár-féle jeleneteket rendezzen.

És most bucsut mondok önnek Miniszterelnök ur, Madách, Plató és Beksics hálás tanítványa!

Az a Plató, a kitől oly nagy előszeretettel kéri kölcsön az önnél hiányzó okosságot és bölcsességet s a kihez nemcsak az

Önhöz hasonló szellemi Lázárok, de a Beksics-féle óriások is eljárhatnának iskolába, (nem egy idézet erejéig!) irt egy gyönyörű dialogust az államról.

E dialognak legszebb részlete az, melyben kifejti, hogy mi az egészséges és mi a beteg állam; *mi teszi az államot egészségessé, mi teszi betegg.*

Miniszterelnök ur! olvassa el e részt, hasonlítsa össze a Plató eszméit a saját kormányzati bölcsességével és ha képes reá, ismert szellemes mosolyával nevesse ki az ott elmondottakat!

Aristogiton.

Mekkora hitelt adjunk a miniszteri hivatalos kijelentéseknek?

Ha a „Szabadság” törzsolvasói előtt e kérdést minden tájékoztatás nélkül vetjük fel, akkor a válasz iránt semmi kétségem; s minthogy a „Szabadság” nemcsak az egy politikai nézetet lévő törzsolvasók, hanem a nagy közönség kezén is megforog, a más politikai hitvallásnak előtt is be fogom bizonyítani, hogy mégis csak a törzsolvasókban van igazuk, nemcsak akkor, a midőn ezt a Bécsnek nem szóló nagy közjogi kijelentésekre vonatkozólag értelmezik, hanem akkor is, a mikor csak azon *alárendelt* kérdéssről van szó, hogy az állampolgárok terhén kell valamiképp könnyíteni.

Hogy e tétel igazságát bebizonyítsam, csak a legutóbbi napok eseményeire és illetve kapcsolatosan a földmivelésügyi tárczának országgyűlési tárgyalására térek vissza.

Ezen, a hazai közgazdaságra elsőrangú fontossággal bíró miniszteri tárcza költségvetésének tárgyalásánál, a szőlőtermelés és ebből kiágazó borkereskedés Magyarország *multjára* való tekintettel, egy nagyobb szabású vitára voltunk elkészülve, annak dacára, hogy az őstermelés ez ágának legagilisabb és talán legképzettebb szó harcosa, a löllel grófnak apostrofált Szalay Imre a legutóbbi orsz. képviselői választások bukott

nagyságai között kesereghet a felséges nép (?) szeszélyein.

Meg voltunk győződve arról, hogy ezen milliókra menő, de elpusztult nemzeti kincs visszaszerzése körül nemcsak egy nagyszabású, de tanulságos vita gyönyöreiből is ki lehetünk részünk.

Meglepetéssel kell azonban constataálnunk, hogy e feltevésünkben csalódtunk, mert igaz ugyan, hogy az országgyűlési tárgyalásokat megelőzőleg a „köztelken” megtartott egy agrárius értekezleten ezen kérdés pertraktálva lett s a költségvetés általános tárgyalásánál mellesleg szintén szóvá tétetett és pedig az u. n. műbor törvényhiányainak novellaris intézkedések általi orvoslásánál, azonban mélyreható vita sehol sem fejlődött ki, mert a földmivelésügyi miniszter úgy a köztelken, mint tárczájának országgyűlési tárgyalása közben elmondott u. n. ajánlóbeszédében félremagyarázatlanul kijelentette, hogy át van hatva a hazai szőlő-termelés és illetve a filloxera által elpusztult szőlők reconstitúciójának elsőrangú közérdeket képező szükségességéről és igéretet tett mindkét helyen, hogy a míg egyfelől az államtól kitelhető mindenféle segélyt és kedvezményt meg fog adni ahhoz, hogy az elpusztult szőlők minél gyorsabban és minél nagyobb mérvben újra beültethessenek, addig másfelől megnyugtatón igyekezett a közvéleményt és különösen a szőlőtermelőket az iránt is, hogy a műbortörvény rendelkezéseinek szigorú végrehajtása által gondoskodva lesz arról is, hogy a bortermelők fáradósága és pénzbeli áldozatai nem fognak illusoriussá tétetni a *borgyártók lelketlen üzemei* által.

Ezen nagyhangon és nem kevesebb önérzettel elmondott kijelentések után azon tisztelt honatyák, a kik talán előre elkészültek az e tételek melletti felszólalásra, ildomosnak látták a szótól visszalépni, tárt kapun nem akarván dörömbözni.

Pedig mi miskolcziak már ma is be tudjuk bizonyítani, hogy a földmivelési miniszter hangzatos kijelentései nem egyebek, mint a szőlőtermelésre eltökélt *gazdáknak felültetésére* kieszelt üres mondások.

Nehogy azonban valaki azt tételjeze fel, hogy mi ennek constataálásánál csak azon immár köztudomású ítéletre czélolunk, a mely-

A SZABADSÁG TÁRCZÁJA.

Berki kút.

Volt ez is. Ily tiszta forrást,
Mely vizét úgy öntse folyvást
Látni csak ritkán lehet.
Ott buzgott a tószigetnek
Felvégétől délkeletnek,
Egy volt pásztorlak megett.

Mennyin járták! Reggelenként
Hányszor mentem én is önként,
Jó apámmal, mint gyerek,
Inni egy-egy jó pohárral
E forrásból a madárral,
A kiért volt a berek,

Drága forrás! hogy elapadt,
Mikor ásták azt a tavat,
Örökre, hogy elveszett,
Tenger a tó hozzá képest,
De a forrást, azt az édest,
Pótolnia nem lehet.

Eltűnt forrás? — Eztúnt lélek:
Jó apám, kit szeretélek,
Nem pótol a nagy világ
Árja viszi kis hajómat,
De nem oltja el a szomjat,
Melynek vágyát itt hagyád!

Dr. Nagy Mór.

Liza meséje.

— Irta: Calefaktor. —

Ez a mese tulajdonképen igaz történet, de a mai emberek között ez már meg nem történhet, — tehát hagyjuk rá, hogy csak mese . . .

A kávéház előtt ültek a tiszték s míg poharaik egymásután ürültek ki, a napi kérdés unalmas híreit s megszokott pletykáit mondogatták el egymásnak.

— Témának unalmas téma — szólt egyszerre Petnik, a százados, de hogy valami újabbat halljatok, elmondok nektek az én kadétom történetét . . .

Naiv kis történet, annyit előre mondhatok . . . mi köztünk efféle nem eshetnék meg, de ezek a Ludovikában nevelkedett ideális lelkű gyerkőcök sokat, sokat megengednek maguknak . . .

Jól emlékszem rá. Pedig csak tegnap este elevenedett fel lelkemken az a régi kép . . . Tegnap este láthattátok azt a kis lányt a czirkuszban . . . azt a kék trikós kis fiatal gyereket . . . az én hösnöm is ilyen fajta volt . . .

Talán már hat éve, hogy Szent-Lőrinczen állomásozott ezredem. Unalmas őszi napjaink voltak. A gyakorlótér csupa sár és víz — — így a kaszárnyaudvarra szorult az

egész svadron. Persze — gondolhatjátok — örültünk, mikor hallottuk, hogy egy másodrendű czirkusz jön a városkába.

Bántuk is mi!

Elsőrendű — vagy negyedrendű!

A tisztikar minden este ott volt az első sorban.

Szegény, kiéhezett trupp volt, de művészek voltak.

Egy este, mint rendesen, ott ültünk megint. A szürke szép lovon egy kis 11—12 éves leány végezte nyaktörő produktióit. Ha kifáradt, intett az istállómasternek és az megállította a lovat.

Ekkor is megállott és éppen mi előttünk.

Alig, hogy megállott a ló, a kis leány leugrott a lóról és oda futott a sorba, közénk . . .

— Ne hagyjanak el — kiáltá németül — itt agyonütnek! . . .

Sirva fakadt. Az egész közönség felugrált helyéről szerencsétlenségre gondolva. A kis leányt a zenétől nem hallhatták.

Az istállómaster rákiáltott a lányra:

— Jösz vissza rögtön ide!?

A kis lány szepegve állott és lassan mondta:

— Nem — nem . . .

Az igazgatóért futottak, a ki a kasszájánál olvasta a napi bevételt.

Jött is mindjárt . . .

A mellettem ülő hadnagy odaszólt a kadethoz:

— Na, ez igen szép komédia!

nél fogva egy helybeli borkereskedő cég, a mely a városi rendőrkapitány által az országos borvizsgáló szakbizottság véleménye alapján a műbor törvénybe ütköző kihágás miatt — a mint az annak idején még fővárosi lapokban is közölve volt — tetemes, több mint tízezer forintra rugó bírság fizetésére köteleztetett s legutóbb az ítélet megváltoztatása mellett másodfolyamodáson teljesen felmentetett; nem, mi csak igen távolról célzunk ezen harmadfolyamodás elé nem juthatott esetre, mert hisz nem vagyunk hivatalos bírósági ítélet helyessége mellett vagy ellen kritikai méltatásokba bocsátkozni, hanem igen is azzal kívánjuk bizonyítani a miniszteri kijelentések horderejének számbavehetetlenségét, hogy sajnosan regisztráljuk, miszerint a sóvári m. kir. erdőgondnokság mint a diógyőri m. kir. korona-uralom erdőgazdaságának kezelője, hivatalosan arról értesítette a miskolczi szőlőtermelőket, hogy a szőlőültetéshez szükségelt karók ezrért az erdőben 24 frt, szóval huszonnégy osztrák értékű forintért fogja adni azoknak, a kik hozzá már hónapok előtt folyamodtak, azt sem a kért mennyiségben, hanem az előjegyzettnek csak egy negyedrészt!!

Itt rejlik tehát a végtelen atyai gondosság, a melylyel a magas kormány a szőlőtelepítők segélyére siet?

A földművelési miniszter úr azt is kijelentette, hogy mintegy ezer holdnyi homokterületet akáczfával fog beülteteni, hogy ez által is előmozdítsa a szőlőkaró-szükséglet gyors és olcsó kielégíthetőségét. Tartunk tőle, hogy az ő fogalmai szerinti olcsó árban az ő akáczfakarói helyett ébenfából jutányosabban lehetne szőlőkaróhoz jutni.

Hogy az avatatlank is megértsék azt, hogy mit tesz Miskolczon az itteni és legközelebbi szomszédos szőlősgazdának 24 frtot fizetni a szőlőkaróért, kénytelen vagyok egy kis számfejtésbe bocsátkozni. A dolog nevezetesen úgy áll, hogy a magas kincstár a szőlőkarót eddigelé is az Ujluta község határában levő erdőből utalványozta, ezer karónak e helyről való befuvározása 7—8 forintba kerül, de belekerül még ezen felül egy könnyű fuvarba is, mert az átvétel alkalmával személyesen vagy megbízott által kell ott megjelenni, egy ily könnyű fu-

var pedig belekerül legalább 4 frtba annak, a ki nem lótarató gazda. A 24 frtos karó tehát a míg az erdőből bekerül, legalább 32 frt előre befizetendő készpénzt emészt fel.

Ha már most megteesszük az összehasonlítást, nem azon filloxera-korszak előtti állapottal, a mikor a szőlőbe szállított ezer karó legfeljebb 9 frtba került, hanem csak az elmúlt 1896-ik évi tavaszi karó-szállítási idénnyel, a mikor maga a kincstár 11 frt 26 krért adta a szőlőkaró ezrért, akkor arra a tapasztalatra fogunk jutni, hogy a tisztelt m. kir. kormány összesen több mint százhusz perccenttel ugratta fel a szőlőkaró árszóját; és pedig tette ezt akkor, a mikor alig egy héttel korábban önérvényesen kijelentette, mi szerint áldozatot kész hozni az elpusztult szőlőterületek ujraültetésének érdekében.

De még ez nem meríti ki a gondos atyáskodást. A szőlősgazda ősszel számot vet erszényével, tavasszal beültetendő terület térfogatát, illetőleg és a szerint rigoliroztat és szerzi be az ojtványokat. Megrendeli a megfelelő mennyiségű karót is a t. erdőgondnokságnál és re bene gesta téli pihenőre adja magát, előre tervezgetvén, hogy milyen katonás sorrendben fogják az új karók kiszíteni a szépen bokrosodó új ültetvényeket.

Erre aztán bekövetkezik az újabb csalódás; márcziusban megkapjuk a hivatalos levelet, melyben a m. kir. erdőgondnokság tudomásunkra adja, hogy a megrendelt 4000 karó helyett egy (1) ezer karót utalványozott számunkra és ha aláírjuk a beküldött szerződést és előre kifizetjük az azért megszábotott 24 frtot és a szerződésben kitűzött napon megfelelő számú fuvarossal az erdőben megjelene a karókat átvenni készek vagyunk, akkor mehetünk isten hírével, a még hiányzó háromezer szőlőkaróra nézve pedig azon törhetjük fejünket, hogy melyik paszulytermelő ellen csapjunk föl konkurensnek, hogy a babkarót előre ellicizáljuk, mert hát karónak lenni muszáj.

Sokat mondhatnánk el még azokból a be nem váltott biztatásokból, a melyekkel a magas miniszter urak a szőlősgazdákat szőlők felujtására ösztönözték, de minthogy ezt már újságzámban adni nem lehetne, csak azzal fejezem be ezen különben máris elnyulott közvéleményt, hogy a ki el-

pusztult szőlőjét újra akarja ültetni, az vessen számot a körülményekkel és főként az erszényével, mert ha a miniszter urak ígéretein akar szőlőt telepíteni, keservesen megsiratja ez elhatározását.

Dr. Neumann Bertalan.

A krétai bonyodalom.

Egyre mondja a hir, hogy Kréta körül csöndesedik a tenger és egyre jönnek a hivatalos izü táviratok, amelyek folyton a béke fenntartásáról beszélnek, azonközben pedig más telegrammok annyi halottat és sebesültet jelentenek, hogy, ha fele igaz, az is sok. Pár hónap óta csinálják a nagyhatalmak így a békét s bármennyire panaszoznak, hogy a szultán nem tud reformokat csinálni, nyilvánvaló, hogy ők sem tudnak. Egészen fején üti a szöveget az a török részről hangoztatott panasz, hogy a hatalmak az ő apparátusaikkal, követekkel, konzulaikkal és minden rendű dragománjaikkal, hadi hajóikkal és ágyuikkal, nyolcz hónap óta nem bírtak a sziget pacifikálására egyebet összehozni egy képtelen csendőrségnél, amely a hatalmak soknyelvű katonaságából lévén összeszedendő, nem hogy az ottani lakossággal birna érintkezni, de egymással sem bir. Ugy látszik, el is marad most már ez a bábeli állapot, mert a krétai viszonyok semmiképpen sem nevezhetők nyugodtakká.

Nekünk különben ez mindegy volna, mert Magyarországot a Kréta szigetén történhető esetleges változások nem sokkal érintik jobban, mint bármely exotikus háború. Még azokon a hajókon is, amiket a monarchia a sziget alá küldött, alig van magyar ember, bár hiszen, amint látszik, azok sem azért mentek oda, hogy veszekedjenek. Kissé jámbor ez a tüntetés féle, amit a vashajókkal a hatalmak rendeztek és tökéletes színpadi felvonulás-képe van neki, amelylyel bele is illik ebbe a görögtüzes operettbe.

A baj, mint már emlegettük is, nem innen fenyeget bennünket s a háború réme, ha a hadviselés csak tisztán Krétára volna koncentrálni, elülhetne. De nem így van s egyre jobban közeledik az a félt eshetőség, amittől tartanunk kell: hogy lángba borul a Balkán.

— Ezért még belépő díjat sem fizettünk — felelte a kadét.

Mikor azután az igazgató is gorombáskodni kezdett, az én hadnagyom megszánta a síró kis lányt.

— Gyere ide hugom — mondta neki, — nem lesz semmi bajod.

A leány odament . . .

A hadnagy felállott, lassan beszélt az igazgatóval és azután kezén fogva elkezdte a kijárat felé vinni a kis leányt.

Mi kíváncsian mentünk utána . . .

Odakünn aztán tisztázták a helyzetet. A kis leány elmondta, hogy éheznek, ütök és nincs ruhája semmi . . .

Az igazgató csak annyit felelt rá:

— Hálátlan poronty! . . .

Mikor kissé lecsendesedett, elkezdett a hadnagy beszélni . . .

— Kie ez a gyerek?

— Az anyja, apja elhalt, nálam voltak alkalmazva és ezt a porontyot a nyakamba hagyták . . .

A hadnagy egyet gondolt . . .

— Tudja mit direktor ur, mi elvisszük ezt a kis lányt magunkkal . . . és felneveltetjük . . .

A tiszték összenéztek és csak a fejükkel bólintgattak.

Ugy is lett! A direktor örült, mikor látta, hogy a hadnagy komolyan beszél. Azután szépen irást csináltak ott a kasszánál, a melyben elismerték, hogy a Lizát átvették.

A Liza azután eljött velünk a „Koroná“-ba . . . Zoltay a hadnagy maga mellé ültette a gyereket, adott neki enni és inni valót. A gyerek a jó erős bortól esahamar elaludt.

Az ezredorvos privatdienerje vitte azután haza az ölébe . . . Mi meg mentünk utána.

A kaszárnyában lakott a hadnagy és annak a divánját vetette meg a gyerekek . . .

Mikor lefektették, a kadét megszólalt.

— Szegény gyerek, tán sohasem aludt még kanapén! . . .

A hadnagy kijelentette, hogyha a tisztikar nem akarja a kis lányt eltartani, eltartja ő maga . . .

De már ezt nem engedjük. Elhatározták tehát, hogy Lizát az ezred tisztikara fogja felnevelni.

Másnap a kadét elment vele és vett neki ruhát, téli kabátot. Az egész város tudta a mi esetünket és sokáig élénken vitatkoztak felette.

*

Liza csakhamar beletalálta magát új helyzetébe . . . Volt a századnál egy nyugalmazott őrmester, a kantinos, annak a feleségével megegyeztünk akként, hogy a Liza tartásáért 15 forint havi fizetést kap. Egész nap lenn volt az udvaron, bejárt az irodába és felment az emeletre, a katonák lakosztályaiba. De leggyakrabban lenn volt az istállóban a lovaknál.

Rendkívül szerette a lovakat.

Sokszor lovagolt rajtuk és jobban megülte a lovat, mint akármelyik „öreg“ huszár.

Mindenki szerette. Az ezredestől az utolsó rekrutáig mindenki a kedvében járt. Mégis a kadét volt az, kit leginkább kitüntetett rokonszenvével.

Ez a szöke ideális lelkű fiú sokszor elvitte a cukrászdába s mikor megtudta, hogy Liza irni sem tud — szorgalmasan tanítani kezdte . . .

S a kis lány tanult irni és beszélni is magyarul . . .

Rövid idő alatt tudott beszélni s nem-sokára letette a városi iskolában a magánvizsgát.

Volt az ezrednél egy székely trombitás is, a ki megtanította füttyülni s azontul mindig a Rákóczi-indulót fujta fülünkbe.

A kadétot kinevezték tavasszal hadnagynak. A banketten ott volt Liza is és mikor mi már kifogytunk a tósztokból felállott Liza a székre és a fiatal hadnagyra nézve, elszavalta a „Hadnagy uram“-at.

Szép magyaros hangsúlyozással mondta „Csak előre édes fiam!“

Tapsoltunk! Mindenkit meglepett a gyerek szabatos előadása — s a fiatal hadnagy szeméből könny gördült alá.

Jól láttam . . . és megfigyeltem!

Azon az estén többet nem ivott. Mikor a „Koroná“-ból hazamentünk, a fiatal hadnagy Liza mellett haladt.

Ehhez pedig a szerencsétlen boszniai okkupáció óta elég közünk van nekünk is. Abban az esetben, ha Törökország a maga gyenge hajóhadával a görög jobban szervezett hadi tengerészettel nem mérkőzhet, Görögországot szárazföldi csapatokkal támadja meg a thessalóniai határon. Ezt előre is lehetett látni, aminthogy a beteg ember szedi már erősen össze csapatait s körülbelül annyi erőt indított utnak a görög határ felé, amennyi a mi számításunk szerint két badtestnek felel meg.

Még ez a dolog is csak a törökök és a görögök baja volna, de ennek nyomában ott van a másik, a mit eleve jeleztünk: hogy egy szárazföldi török-görög háboru esetén forradalmak támadnak a Balkánnak ép azon a részén, a mely a legvadabb, akár vidékét, akár lakosságát tekintjük. A forradalmaknak pedig tudvalevőleg meg van az a szokásuk, hogy terjednek és a hegyi guerilla harc nem olyan háboru, mint a mikor két rendes hadsereg a taktikai szabályok betartásával hadakozik egymás ellen és modern fegyvereikkel három hét alatt eldöntik, hogy ki a vesztes és ki a győztes. Ott minden szál embert külön kell elfogni és külön kell felakasztani, ha ugyan hagyja magát, mert azoknak a népeknek ez sem szokásuk. Nagy védelmek ottan a hegyóriások és a forradalmaknak óriás előnye van abban, hogy mindig velük a nép minden rétege és ha lelővik a hegyoromról az albánt, a felesége veszi fel a puskát. Példa rá Montenegró, a melyet leghatalmasabb korában sem bírt meghódítani a török, példák rá a janinai harcok. Szóval ha itt kiüt a háboru lángja, azt elfojtani sokkal rendesebb hadsereggel is bajos, mint a töröké, a hol, ha ember van is, de pénz soha nincsen. Az ember ott is olcsó, mint másutt, de már élelmet és puskaport nem adnak a szultán szakállára, akármiyen szép is van neki.

A lázongás pedig már megkezdődött. Mint egy távirat jelenti, az albánok elérkezettnek látták az időt, hogy lerázzák a török jármot és az olaszokra számítanak, a kikhez e népnek keresztény fele régtől fogva vonzódik. Szervekedik Bulgária is, a mely a szultán névleges fennhatóságát szeretné most törölni. De Szerbia sem marad el, mert neki Macze-

doniában vannak testvérei. Amint látszik, azon a kis darab földön, a mi Törökországnak a Balkán ezen részéből még fennmaradt, osztozkodó lenne szépen.

Nekünk pedig az a baj ebben, hogy a veszedelem egyre közelebb látszik húzódni azon határokhoz, a melyek Ausztria-Magyarország védelme alatt állanak. Az albán törzsek szomszédosak Novi-Bazárral és itt nincs más tenni való, mint jól vigyázni arra, hogy szárazon maradjon a puskapor.

Ennyi igaz abból, hogy Kréta körül olyan föltétlen csendes a tenger, mint a milyenek mondják.

H I R E K.

A miskolczi „Széchenyi-pohár.”

A polgár-egyesület férfi-estélye.

Farsang utolsó napján a Polgár-egyesület székely férfi-estélyén nevezetes dolog történt. Dr. Csáthy Szabó István az egyesület buzgó elnöke egy remekművet serleget ajándékozott az egyesületnek arra a célra, hogy azt minden esztendőben Széchenyi eszméinek dicsőítésére emeljék föl és üritsék ki.

Ezt a serleget kedden maga dr. Csáthy Szabó István elnök egy lelkes beszéd kíséretében emelte föl és üritette ki. Az elmondott beszéd okos és hazafias beszéd volt. Csak a vezérhangja volt olyan, a mely nem hozhatta kellemes rezgésbe szívünk hurjait. Az egész beszéd olyanforma vezérgondolat vonult át, mely csak a köz- és társadalmi viszonyokkal, a magyar haza mai állapotával teljesen megelégedett lélekből veheti származását. Csak az ilyen megelégedett ember mondhatja azt, hogy a „Széchenyi István nagyhazánkfia által hirdetett eszmék mindinkább kezdenek testet öltetni!”

Mit akart Széchenyi a kaszinók létesítésével?

Azt akarta, hogy azok a magyar közszellem, a közművelődés, a közérkölcösiség világitó őrhelyei, a társadalom élesztő kovászai legyenek.

S mai nap mit tesznek a városunkban lévő

kaszinók és társas egyesületek? Nagyon röviden el lehet mondani. Nehányan olvasnak, néhányan billiárdoznak, legtöbben pedig a harminczkét levelű bibliát forgatják. No de ez még mind nem volna nagy baj, hanem az a baj, a mit *nem tesznek*. Nagyon hosszú volna, ha előakarnánk számlálni azokat a nagyfontosságú teendőket, a melyeket gróf Széchenyi István a kaszinók működési körébe sorozott. Elég ha annyit mondunk, hogy a nemesebb szórakozáson kívül a miskolczi kaszinók és társas egyesületek *semmit sem tesznek*. Ki hallotta azt, hogy egyik vagy másik társas egyesület valamely kulturális vagy humánus cél érdekében mozgalmat indított? . . . Ki emlékszik arra, hogy ezen egyesületek valamelyikéből valamely tüdvs eszme származott? . . . Mi legalább ilyenről sohasem hallottunk.

A „Széchenyi pohár” tehát akkor felelne meg szép bivatásának, ha az évről-évre mondandó pohárköszöntők által a kaszinók és társas-egyesületek életében „megváltoznának a régi viszonyok s a Széchenyi István nagyhazánkfia által hirdetett eszmék mindinkább kezdenének testet öltetni.”

Vajjon Széchenyi Istvánnak a közélet és közszellem ujjaalakítása és a közérkölcösiség megjavítása céljából hirdetett eszméi közledek-e a megvalósuláshoz? Vajjon olyanok képzelte-e Széchenyi a közállapotokat, mint a milyenek azokat ma találjuk? Vajjon a *becsületes munka* adja-e ma az embereknek a boldogulást, a *gazdagságot*? . . . Nem! . . . Ma napság a legtöbb ember *munka nélkül*, rendkívüli módon, hirtelen akar meggazdagodni. És ezt a legtöbb el is éri. Némelyek rajta vesztenek. Ezeket azután lehajítják az Olympusról, kidobják a becsületes emberek társaságából. Az ilyen szerencsétlen áldozatokkal megtelt a közélet nagy temetője. Ott van a többek között dr. Miklós Gyula, a vicinális vasfahidkészítő, dr. Pulszky Károly a híres képvásárló, dr. Kórotmány Árpád a halottrabló orvos, Linder György és a legujabb halott — dr. Morzsányi Károly, a budapesti VII. kerület országgyűlési képviselője. Ez az ember képviselői állását arra használta föl, hogy magának a milleniumi kiállítás jegyeinek bérbeadása körül „közbenjárás” címűen 60,000 forintot szerezzen. Szép honorárium!

Mi szegény jámbor vidéki halandók nem is képzeljük, hogy *okos ember kezében milyen nagy értéket jelent egy kormánypárti mandátum!*

S az a sajátságos, hogy az ilyen közéleti iparlovagok legtöbbnyire a hatalom védpajza alatt tenyésznek. Ez a „szabadelvűpárt” nak nevezett közkereseti társaság egy idő óta Vulkán módjára hányja ki magából a Panama hőseit s a közélet elaljasodásának kaleidoszkopszerű változatosságával gyönyörködteti a világot. A kormánypárti bűnök-től terhelt léghajója ismét sülyedni kezdett, hát kidobtak belőle egy súlyt: dr. Morzsányi Károlyt s a hajó most újból vigan repül föl-felé a magasba, a hol a boldogság terem.

Nagyon érdekesen ír erről a dologról egy kormánypárti lap, mely szerint Catilina (Morzsányi) ezeket mondja Cicerónak: „Te nevezd oh nagy Cicero és gunynyal felelsz még eddig ki sem fejlett védelmemre? Ám tudd meg: mosolyod nem fagyasztja ajkamra a szót, gunyod nem bénítja bátorságomat. Igenis, be fogom bizonyítani a népnek, nem azt, hogy bűnös nem vagyok (mert ugyan melyik halandó lehet bírása a tulajdon erkölcsének?) de bebizonyítom a népnek azt, hogy *a mi bűn én bennem lakozik, az nem az én bűnöm egyedül, hanem a tied is, Cicero s azoké is, a kik előtted és mögötted és körülötted és veled szemközt ülnek, a mindnyájunk közös bűne, az bizony.*

És kérhetném, vajjon az a nép, amely rendszerint *pénzen* adja votumát, követelheti-e tőlünk, e votumok vásárlóitól, hogy mi meg *ingyen* adjuk oda neki azt a befolyást, amelyhez minket a pénzen vett mandátum juttatott? De ezzel az argumentummal sem élek,

Gelei a századosunk oda szólt neki:
— Te, hadnagy, el ne csábítsd Lizát . . .
A hadnagy elveresedett . . . de nem felelt.
Mentek együtt és beszélgettek.
— Te Liza — tudod, hogy engem nemsókára elhelyeznek innen . . .
— Tudom.
— Aztán sajnálsz engem?
— Bizony sajnálom. Ki fog engem elvinni a czukrászdába?
— Nem úgy értem!
A lány felemelte szép kék szemét rá . . .
— Hogyan érte?
A hadnagy nem tudott felelni . . .
A mit előre tudtunk, husvétra beteljesedett. A hadnagyot Kassára helyezték át. A bucsuestélyen hangosan mulattunk — és a hadnagy mégis józan maradt.
A vasutnál sorba elbucsuzott már tőlünk, mikor oda ült a váróterem sarkában Liza mellé.
— Mondja Liza, fog nekem irni? kezdte a hadnagy . . .
Liza, a kit most magázott először a hadnagy — megütődött a furcsa hangon. Ekkor Liza 14 éves volt. Szép nagy szóke haját kis lány módjára hordta még, de arcza olyan volt, mint a felnőtt lányoké . . .
— Fog irni? faggatta megint a hadnagy . . .
— Igen, igen, de mit irjak én magának?
— Hát az ezredről . . . magáról meg másról is . . .
— Igerje meg, hogy ir gyakran!

A lány megigérte neki.
A multkoriban Kolozsvárra utaztam, Egy állomáson — a nevét elfeledtem — valami fiatal főnök fogadta a vonatot. Ismerősnek találtam az arcot és leszálltam az álló vasutról.
Megismertem és ő is engem.
A kadét, a későbbi hadnagy volt ott . . .
— Hát te kamerád hogy vagy? Hogy kerültél ide?
— Lásd — mondta — meguntam a nehéz szolgálatot és megváltoztattam az uniformist. Most jó helyem van és jó fizetésem.
Azután beszélgettünk egyről-másról.
— Szóba került Liza is . . . Engem ugyanis két éve helyeztek ide Szent-Lőrinczről. —
A fiu elpirult . . .
— No — talán csak nem? . . . Arra a fiu kivette a tárczáját és kivette belőle egy nagy lány arczképét.
— Te, ez a Liza . . .
— Az . . . és ő most mennyasszonyom!
— Gratulálok! Hát hol van ő most?
Pesten van, tanul egy nevelőintézetben s ha letette a vizsgát, megtartjuk a lakadalmat!
A vonat indult, elbucsuztam!
*
Nem régen, alig tán két hónapja volt az esküvőjük. Mondhatom, boldogabb párt már régen nem láttam, mint a hadnagyot és Lizát.

ó Cicero, mivel nem akarok háládatlaná válni azok irányában, akik — kivételesen — engem önzetlenül küldöttek a köztársaság törvényhozásának csarnokába.

Kérdem továbbá: az egyetlen merkátor ebben a gyülekezetben én vagyok-e? Közületek ugyan hányan vannak, akik tétovázta, ha megnyílt előttük az alkalom, hogy a nyilvános állásukkal járó befolyás révén a köz-kormányzattól kegyeket csikarjanak ki akár közvetlenül maguknak, akár másoknak, akik-től dus jutalom ígérését nyerték közbenjárásukért? S a kevesek közt is, akik tétovázta, hányan mutattak a végin ajtót az ilyen csákkal kísértőknek? Álljon elő az az elenyésző kisebbség, amely soha sem kufárkodott, sem kufárkodni nem akart soha, s ez a kisebbség legyen bírja tetteimnek. Nyugodtan és tisztelettel fogom fogadni bármily lesújtó ítéletét, De *ti* akartok ítélő bírám lenni, ti, akik titokban ugyancsak a merkátorságot üzitek? Melyik közületek az, aki azért költötte vagyonát a mandátum szerzésre, hogy önzetlenül szolgálja a közügyeket?"

Ilyenek a mai közállapotok.

Ha Széchenyi István ma élne és látná azt az erkölcsi piszkot, mely a közélet és társadalom testét elborítja, kétszer halna meg bánatában. Az ő nagy szelleme, alkotó lelke nem ilyenek képzelte a boldog Magyarországot.

Dr. Csáthy Szabó István rózsaszínű szemüvegen nézi a közállapotokat s azért vonult olyan édes meglegedés beszédjén végig. A beszéd egyes részeiben vannak azonban olyan gondolatok, a melyek kiváló figyelmet érdemelnek, mint p. o. ez: „Tegyük meg egyesült erővel *mindent a hazáért!*” Azért a beszédet egész terjedelmében közöljük. A beszéd így hangzik:

Uraim!

Hazaíni örömmel üdvözlöm Önöket s boldognak nevezem magamat, hogy hazánk második ezredévének kezdetén — mint a polgári kör elnöke — e hagyományos férfiestélyen az első poharat én üríthetem elsőnek ezt az emlékpoharat, melyn k öhajtsáom szerint feladata lesz, hogy azt társaságunk mindenkor elnöke — vagy a választmány megbízottja — ily ünnepélyes alkalommal, a kaszinókat alapító nagy Széchenyi eszméinek lehető felújítására, tehát a haza felvirág ozására emelje. Nagy időpont az, melyben én most ezt a poharat egyetünk családi életébe mintegy beavatom. Ez hazánk második ezredévének kezdete.

Nem szándékom ezredéves történetünk-ből részleteket felemlíteni, nem szándékom az elmúlt ezredév küzdelmeit ecsetelni, megörökítette azt a történelem; nem szükség emlegetnem azt sem a költővel „A nagy világban e kívül nincsen számodra hely” hiszen ez minden magyar ember szívében kitörülhetlen betűkkel van bevésve; hanem csak azon egyet kívánom kiemelni — a mi úgy hiszem mindnyájunk meggyőződése — hogy hazánk ezer éves fennállásának alapja, melyet a magyarok istene rakott le minden magyar ember keblébe, a kifogyhatatlan hazaszeretet és az abból folyó áldozatkészség, melynek jelszava: *mindent a hazáért!* a haza mindenelőtt!

Az első ezredév befejezését méltóan ünnepele meg hazánk a kiállítás által, melynek emeléséhez városunk iparosai is figyelemreméltóan hozzájárultak.

E kiállítás eredménye — mely Európát meglepte — bebizonyította, hogy erőnk teljes tudatában, lelkünk aczélos bátorságával s a siker reményével vehetjük fel a harcot az európai versenyyel s bátran mondhatjuk, hogy ha nemzetünk e téren eddig gyermekkorát élte, a második millennium kezdetén a férfikor küszöbét is átlépte már, a mikor az igazi férfi tisztában van képességével s céljaival s míg egyrészt a lehetetlenségre nem vállalkozik, másrészt lankadatlan erővel tör a cél felé, mire magában hivatást érez.

Most nemzetünk és társadalmunk életé-

ben megváltoztak a régi viszonyok s a Széchenyi István nagy hazánk fia által hirdett eszmék mindinkább kezdenek testet öltetni, műveltség és munka, ez által gazdagság, gazdagság által nemzeti erő és hatalom! Örömmel szemlélhetjük, hogy az új ezredév a nemzeti haladás e nagy munkájával vette kezdetét.

Azt mondják uraim „kárán tanul a magyar.” Ime ezer év tapasztalata áll hátunk megett, okuljunk a hosszú idő történetéből, vegyük át abból jövőre is a mi abban szép, dicső és nemes volt; a mult vitézsége, erénye, erélye, a hazaszeretet, egyetértés legyen jövőben is a magyar nemzet vezér szelleme s tegyük meg egyesült erővel mindent a hazáért, a multa tekintünk kegyelettel, a jövőben pedig reméljük.

Ez érzelmektől áthatva emelem poharamat hálát adva az ég urának a multért s kérve a magyarok istenét, hogy őrizze, áldja meg és boldogítsa édes hazánkat s míg a világ és napja tart: addig éltesse!

Zajos éljenzés követte a beszédet, mely után daláraink elénekelték a „Szózat”-ot. A következő szónok Bársony János igazgató volt. Magvas pohárköszöntőjében az egylet tagjait éltette, *Lichtenstetn* József az egylet elnökét: dr. Csáthy Szabó Istvánt éltette. Mondottak még pohárköszöntőt *Porcs* János Bársony János igazgatóért, dr. *Ixel* Soma a választmányért. dr. *Szabó* Gyula a távollevő Soltsész Nagy Kálmán kir. tan. polgármesterért, *Pfliegler* J. Ferencz Hesz Miklós pénztárnokért, *Prokób* Antal dr. Csáthy Szabó Istvánért. A lakomának csak a késő reggeli órák vetettek véget.

— **Kinevezések.** Báró *Vay* Elemér fői-pán kinevezte *Balázs* Mihály m. irnokot árvaszéki irattárnokká, *Kovács* Bálintot közigazgatási gyakornokká, ifj. *Gyurkó* Gyulát ózdi járás irnokká, *Fazekas* László t sajszentspéteri járási irnokká és *Tóth* Gyulát központi díjnokká.

— **Áthelyezés.** *Puky* Árpád pénzügyigazgatósági számtiszt, társaságunk kedvelt tagja Sátoralja-Ujhelyre helyeztetett át. Helyét *Kossuth* János sátoralja-ujhelyi számellenőr foglalja el.

— **Hymen.** *Káldor* Manó felső-merei nagybérlő jegyet váltott *Neuman* Ilona urhölgygyel, *Neuman* Herman tisztelt polgártársunk kedves és művelt leányával.

— **A köztisztaság.** A czim, melyet e sorok elé irtunk, helytelen, mert tulajdonképen *közpíszkosságot* kellene oda írni. Utczáink valóban botrányos állapotban vannak. És ez nem csupán a mellékutczákra vonatkozik, hanem a legelőkelőbb fő-utczára, a Széchenyi-utczára is. Az már nagy vívmány, ha összesöprik és kaparják a sarat buczkákba, de aztán napokig ott is hagyják, míg széjjeltaposódik, hogy újra összesöpörjék. Nagyon érdekes állapotban van a *Kisujváros-utca*, főképpen ott, ahol a Horváth-utca torkol bele. Szégyene az Miskolcznak, hogy *ma*, midőn a legutolsó kis falu is teljes erejéből odatörekszik, hogy tőle telhetőleg haladjon, rendezze, szabályozza utcait, egy oly nagy város, mint Miskolcz *semmi*, de *semmi* sem tesz ebben a tekintetben. Azaz, hogy pardon, *valamit* mégis csak *tesz* és pedig horrens pénzt hajt be a város lakói utczaseprésért és köztisztaság czimén. De nyujtani nem nyujt e pénzért egyebet, mint nyáron fojtogató, fullasztó port, ilyenkor pedig a járó-kelők megtréfálására sárbuczkat. A *Kisujváros-utczának* botrányos állapotára egyenesen felhívjuk a polgármester figyelmét. Többen jöttek hozzánk az utca lakói közül azzal a panaszszal, hogy a nagy sár és a különféle álló tavak miatt nem képesek az utca egyik oldaláról a másikra átmenni. A jobb módú lakók, akiket a sors kocsival, lóval megáldott, a saját költségükön hordattak kavicsot és csináltak utakat a házuk előtt. Hát az ilyesmi igazán halatlant és még egy falun se lenne lehetséges. Sürgősen szükséges, hogy ez az utca sza-

bályoztassék és kövezetet kapjon. Reméljük, hogy szavunkat illetékes helyen meg fogják hallani, de előre is hangsúlyozzuk, hogy nem érzékenykedést, hanem czélirányos és hasznos intézkedéseket várunk.

— **Nagy razzia.** A közbiztonság érdekében igen üdvös dolgot művelt a rendőrség, amennyiben *Horváth* Károly alkapitány f. hó 3-án éjjel a rendőrbiztosok segédlete mellett az egész város területén razziát tartott. Megvizsgáltatott minden gyanus éjjeli üzlet, szálló és kocsmá s ennek eredménye az lett, hogy 24 a közbiztonságra veszélyes foglalkozás nélküli csavargó férfi és 4 nő tartóztatott le, kik elítéltetvén, büntetésük kitöltése után illetőségi helyükre lesznek toloncolva.

— **Bébék az utcán.** Akiket a gondos szülők eddig szobafogságra fogtak, értve alattuk a mosolygó arcú rózsás bébéket, a vidám tavaszias napok beálltával elhagyhatták immár a szoba fülledt levegőjét. A tavaszi napsugár lecsalja a meleg téli bundát az ember válláról, hízlegően czirogatja az embereket, kiknek apraja nagyja szinte fölvidul tőle. Ha így folytatódik az időjárás, a napsugár kipattantja a rügyeket nemsokára s azokból kidugják a fejüket a mosolygó zöld levelecskék s lerázva magukról a barna rügytakarót, vidáman lépnek elő, mutatván, hogy itt vagyok. Ha az utcán jár, kel az ember, olyan kedvesnek találja a kopasz fák alatt való fölfrissülést, pedig a tér is ugyanaz, az emberek is. De mégse, mintha ez a derült mosoly nem a naptól származnék, hanem a gyermekszobák-ból kiöppent angyalok tiszta szemeiből. A Széchenyi utcán a déli és a kora délutáni órákban sétál a jövő reménye. Lépten-nyomon látjuk, mint vezetni kézen, vagy czipeli a karján az apróságot a dada. A bébék vidáman forgolódnak ide-oda, a dadák szintén. Az apró magyaroknak különösen a cifra katonaruha tetszik, mert hát szép is az. Ugy kell annak lenni, hiszen a dadák is e véleményen vannak . . .

— **Vadlibák huzása.** Gá-gá-gá! Ez a legszébb melódia, mit vadászember füleivel hallhat. Ezek a hatalmas madarak, mikor a V-betű alakjában repdesik szárnyaikkal a levegőt, elől a legöregebb gunár, csupa gyönyörűségei minden vadászembernek. . . Őszszel és tavasszal leggyakoribbak húzásaik mikor a lengyel tavakról szállanak dél felé vagy mikor a tavaszt megérezvén, a bulgáriai tavakról vonul csapat-csapat után a nyires Lengyel hazába. Az a „gi-gá-gá” a legbiztosabb jelei a tavaszi ibolyának, hogy jégkérgétől megszabadul a tó. A mezők locsogóit, tavait, ereit is nagyban látogatják már ezek a vándormadarak, melyek sokszor százával való csapatokban is járnak. És a mint értesülünk, legközelebb egy nagyobb vadász-társaság is ki fog rándulni a közeli tavak vizeihez, hogy puskáik lövéseivel megtisztelje a gágogós vándormadarakat.

— **„Dordrecht” életbiztosító társaság.** Ez a nagy és előkelő hollandiai intézet Budapesten magyarországi fiókot létesített s annak vezetésével a biztosítási szakkörökben jól ismert *Rubítsek* Henrik Ferenczet bizta meg. A társaság azonfelül, hogy a külföldi társaságok részére előirt óvadékot deponálta, törvényesen kötelezte magát, hogy magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékben fogja elhelyezni. E körülmény folytán a „Dordrecht” teljesen hazai intézetnek tekinthető, mert eddigelé e kötelezettségnek csupán a belföldi társaságok tettek eleget. — A „Dordrecht”-nek jutányos díjai, liberális feltételei és a feleknek nyujtható egyéb kedvezmények elő fogják segíteni, hogy mielőbb nagy üzleteredményt érjen el. A társaság azonfelől vármegyék székhelyein irodákat szervez. Borsod-, Abauj-, Torna-, Gömör-, Heves- és Zemplénmegyék szervezése vezetésével Kooz Miksa nagy iparost, központi főhivatalnokát bizta meg. A közbiztonság felhívjuk ezen új és előnyös biztosító intézményre.

— **Felső magyarországi malmok egyesülése.** Hatvani Deutsch Károly kezdeményezése folytán ma este a helybeli gőzmalomban az *összes felső magyarországi gőzmalomok képviselői* egybegyűlnek, hogy egy *külön egyesülés* tárgyában értekezzenek. Az eszme tulajdonképpen a *budapesti malom-egyesület* kebeléből indul ki. Nem ismerjük a czélokot, amelyeket elérni óhajtanak, de kívánatos, hogy azok a közgazdasági érdekek általános követelményeit vegyék alapul.

— **A mezőgazdák báljának** rendezősege nevében *Csorba József* elnök a következő sorokat küldte lapunk szerkesztőségéhez: Tekintetes Szerkesztő ur! Fogadja szives köszönetemet azért a szép és élethű cikkért, mely a „Szabadság” legutóbbi számában „*A miskolczi gazdák bálja*” czim alatt megjelent. Csak abban nem tudok egyet érteni cikkíró urral, hogy a valóságos érdemet mind a rendező bizottságnak tulajdonítsa, pedig az szerintem, azé az igazán díszes közönségé, kiknek névszerinti beírásába igazán nem merek bocsájtkozni, mert nem hiszem a legjobb akaratom mellett is azokat névszerint leírni képes volnék. Fogadják mindnyájan halás köszönetünk és elismerésünket. Fogadják a felülfizetők, de különösen fogadják azok, kik köztünk meg nem jelenhették az anyagi sikerhez adományaikkal hozzájárultak. A mulatság összes bevételé 719 frt 90 kr. Összes kiadása 255 frt; tiszta jövedelme 464 frt 90 kr. A mulatságon meg nem jelent adakozók a következők: Soltész N. Kálmán kir. tan. polgarmester 5 frt, özv. Csorba Jánosné 4 frt, Tek. Pász Beniaminné, Szűcs Sámuelné, Tek. Pallaghi Béla, tisz. Tóth Dániel, K. Papp Lajos, Kohn Miksa, Hochmann Ignác 2—2 frtjával; dr. Tüdös István, Csik Dániel, Bársóy János, Pataki Sándor, Simon Pál 1—1 frtjával. A felülfizetők névsorát lapunk jövő számában hozzuk.

— **Hernyószedés.** A mezőrendőri törvény szigorúan megköveteli, hogy a hernyószedést márczius hó elején meg kell tenni a községek egy bel, mint külterületén. Nem tudjuk, a hatóságok megtették-e már vármegyénkben ez iránt a felhívást, ha nem tették, kívánatos, hogy mielőbb megtegyék.

Helyreigazítás. Lapunk szerdai számában közzétett a *miskolczi ipartestület bejegyzélyző pénztárára* vonatkozó 1896. évi zárszámadás kiadási czim 4-ik tétele alatt eme szavak: „82 beteg után”, a 3-ik tételre vonatkozván, ezen tételnél tévesen lettek alkalmazva, mely tévedés *illetékes helyről* ezenel helyesbítették. Ugyanebben a számban az *ipartestület közgyűléséről* hozott közleményünkben, két lényeges s a közleményre zavarosan ható szó lett hibásan kisedve; miért is azokat a következőkben helyesbítjük u. m.: a közlemény 16. és 17. soraiban az „*iparhatóság*” szó helyett „*iparosság*”; a 21-ik sorban pedig „*jólétet*” helyett „*jóléhet*” olvasandó.

— **Jótekonyczélú műkedvelői előadás.** A diósgyőr-gyártelepi alkalmazottak műkedvelői egylete f. 1897. évi márczius hó 6-án (szombat) a gyártelepi vendéglő disztermében jótekonyczélra műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül: *Az öreg*. Vigjáték 3 felvonásban, írta Follinusz Aurél. Kezdete este pontban fél 8 órakor. Jegyek előre vált hatók a előadás napján reggel 9 órától 11 óráig Kurián Alajos pénztáros urnál; este a pénztárnál. Előkészületben: „A nagy Galetto”.

— **Hirdetmény.** Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsiiban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m.: bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehéreneműek, botok, napernyők, esernyők, Miskolczon f. é. márczius 26-án d. e. 9 órakor készpénzfizetés mellett elfognak adatni. Budapest, 1897. márczius hóban. *Az igazgatóság.*

— **Hírlapkihordozóul 2 értelmes, ügyes fiu fölvetetik.**

S z i n h á z.

Nem ismerjük egész tüzetesen a művészeti és irodalmi elveket, amelyek az igazgatóságot a műsor összeállításánál vezérlik, de azt látjuk, hogy nagyon furcsa művészeti és irodalmi elvek lehetnek.

Ki hallott például olyant, hogy farsang utolsó napján, félhelyáras előadásban játszák a . . . Kaméliás hölgyet?

Bennünket egy cseppet sem lepett meg, hogy a jó karzati publikum a legmeghatóbb és legérzelemteljesebb jelenetekben kedélyes „közbeszólásokkal” szórakoztatta magát és hangosan nevettek. A földszintről persze püsszegéssel feleltek erre, ami aztán, — egyrészt a közbekiáltások és egyéb zaj, másrészt az ideges püsszegés, — szépen megadták a milieut, a melyben . . . Gauthier Margitnak kell, — néha leheletszerű — panaszait elshajtani.

Hiszen az igazgatóság bölcsen tudhatta, hogy farsang hétfőjén nem fog olyan közönség — főképen a legolcsóbb helyekre — jönni, amely valami különös fogékonysággal lenne megáldva a magasabb drámai műfaj iránt. A farsangot a népszokás a könnyű vígjalmak idejévé tette. Ez még a nehézkes és „blümchen kaffén” nevelődött németeknél is így van, sőt ismerünk a németeknél egy népszokást, melyszerint farsangi játékok gyánant, mint „Fastnachtspiele” durván komikus tartalmu bohózatokat játszanak szerte az egész országban és éppen a legkomolyabb és legbölcsebb emberek járják benne legjobban a bolondját.

Mi erre az alkalomra a kaméliás hölgy könyvet facsaró, mélyen megindító, szomorú történetét kaptuk, farsangi darabnak.

Áttérve az előadásra, a legnagyobb elismerés hangján kell szólni *Miklóssy Iona* játékaról.

Miklóssy Iona komoly tanulmány tárgyává tette a szerepet és azt teljesen kidolgozva, a legapróbb részletekig menő minutóizálással mutatta be. Külső megjelenésében is egészen megfelelt annak a képnek, amelyet a hagyomány Gauthier Margit számára megállapított.

Az első felvonásban, midőn még életének minden szálával oda van kötve könnyelmű, feslett életmódjához, a szertelen kicsapongások örült hajszolásához, úgy áll szemközt a Duval Armand szívéből kiáradó igaz, benső, szüzi szerelemmel, mint valami ellenséges, idegen hatalmassággal. Ösztönszerűleg fél tőle.

Azonban Armand mély, hatalmas szenvedélye, mely lángoló szavakban nyer kifejezést, egyszeriben elsöpri Margit balsejtelmű kételyeit és szabad fejlődést enged a szívébe lopózott tiszta, — eddig még előtte ismeretlen — szerelemnek. Az átmenetet *Miklóssy Iona* bravourral játszotta meg. Ajkán az odadó, hü, határtalan szerelem igaz hangjai esendültek meg. Jött aztán a nagy jelenet Armand atyjával. Itt valósággal remekelt *Miklóssy Iona*. Diskrét, de megkapó színekkel festette az óriási harcot, mely szívében dühöngött, kétségbeesett erővel védte szerelmét és midőn látja küzdelme meddőségét, önmaga ellen fordul és keserű szavakkal vádolja magát multjával. Az önfeláldozásban látja meg ekkor azt az erőt, melylyel megválthatja bűneit, megtisztul és az öreg Duvaltól kapja a megváltó csókot. Az egész közönség mélyen, könyekig meg volt hatva, midőn *Miklóssy Iona* elmondja szomorú üzenetét Armand nővére számára, valamint akkor is, midőn fájdalomtól fulladozó hangon kéri Duvalt, hogy legyen fia mellett, mert szüksége lesz egy lényre; aki őt igazán szereti. A haldoklási jelenet és végül a meghalás is mesterileg volt megjátszva. A színházat zsufolásig megtöltő közönség, — amikor nem volt a hangos karzat farsangi rögtönzései által zavarva, — feszült figyelemmel kísérte a kiváló alakítást és gyakori, lelkes tapsban adott kifejezést tetszésének. Szépen játszott *Könyves Jenő* is, mint

Duval Armand, a hiba azonban most is az volt, ami e törekvő, ügyes és tehetséges színész minden olyan szerepénél, amelyben az abszolút szerelmet kell tolmácsolnia, megvan; és ez az érzelem bensőségének, a szerelem igaz hangjainak teljes hiánya. Hasonlíthatlanul jobb volt abban a jelenetben, midőn nemes felháborodásában vérig alázza, porba sujtja Margitot, mint azokban a jelenetekben, amelyekben a szerelem mindenható erejével tisztítja meg a bukott nő szívet, a reá tapadt salaktól. A szerelem csak akkor talál *Könyves Jenő*ben hü tolmácsolót, amidőn sujt, egyébkor pedig olyan, mint a téli nap: fénylik, ragyog, de nem melegít. *Sándor* Emil komoly méltósággal adta az öreg Duval szerepét. *Lubrincz Julia*, *Somló Emma* és *Szentmiklóssy Béla* egészítették ki az ensemblét.

Kedden volt *Griffi Szaniszló*, pardon *Sarlay Kornél*, a szintársulat e közszeretben álló tagjának jutalomjátéka. Ez alkalommal *Szigligeti Ede* Két pisztolya „ment”. A közönség minden zugában megtöltötte a színházat és lelkes, hosszantartó tapsal üdvözölte *Sarlayt*. A zsinórpadról pedig méltóságteljes lassusággal bocsátkozott le egy hatalmas babékoszoru, melyre széles, vörösselyem szallag volt kötve; ugyancsak a magasból ereszkedett le négy üveg pezsgő és egy „kis, drága levélke”.

Sarlay „Huglit” játszotta, a tőle megszokott jóízű humorral. *Stein sópéztárnok* szerepe *Sándor* Emilben jeles tolmácsolót talált, valamint *Könyves Jenő*ben *Bárvölgyi* szerepe. A darabban különben majdnem az egész szintársulat foglalkozva volt. A 3-ik felvonásban betétül elénekelt *Galyassy Paula* az apród ariát a *Hugonották*ból; *Makó Aida* pedig *Kiss József* „Simon Judith”-ját szavalta. Mindketten megérdemelt tapsokban részesültek, nemkülönben *Sarlayné* és *Keresztély Vilma* komikus és graciózus táncza, amelyet a közönség meg is ujrátott.

Csütörtökön adták a szinpadunkon *Marianát* harmadszor; az előadás kerekded, összevágó volt. Részletekbe ezuttal nem bocsátkozunk, mivel a megelőző két előadás alkalmából kellőleg méltattuk az összes szereplők játékát. Most csak konstatálni kívánjuk, hogy multkori felszólalásunknak volt fogamatja, amennyiben most már ki van írva a szinlapon a mű fordítójának a neve. *Mariana* végett egyébként *Tiszay* igazgató tényleg le van perelve és mint halljuk, e hó 30-ára van kitűzve ebben az érdekes irodalmi perben a tárgyalás a budapesti törvényszéknél. (—rth.)

— **Színházi hírek.** „Mária bátyja” a szindarabokat szélgyorsasággal gyártó *Bokor József* tehetséges író és zeneszerzőnek pályadíra érdemes darabja szinpadunkon először ma kerül színre. — Mint tudva van, e népszínmű a *Rust-féle* 1000 forintos pályázaton egyenértékűnek találtatott *Géczi István* „A Ghimesi vadvirágok” czimű népszínművel és a pályadíjat az a mű nyeri el, a melyik nagyobb szinpadai hatással bír. Miután pedig értesülésünk szerint *Tiszay* igazgató a „Ghimesi vadvirágok” is megszerezte, mi leszünk a vidéken az elsők, kik a két darab fölött bírálatot mondhatunk. A Mária bátyjában *Tiszayné*, a mi kedves primadonnánk oly szerephez jutott, mely fölülmulja az általa oly kedvesen játszott és mindenki által kedvelt *Gyerekkasszonyt*, tehát ismét mintaszerűen szép, korrekt és kedves alakításra lehetünk elkészülve. Igen jó szerepük van még *Mária bátyjában* *Somló*-, *Miklóssy Iona*-, *Kissné*-, *Sándor*-, *Haday*-, *Szentmiklóssy*-, *Mezei*-, *Németh*- és *Könyvesnek*.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Kontz Miklós.

Lapszerkesztő és kiadó:

Ruttkay Menyhért.

Főmunkatárs:

Huberth János.

A t. **építész urak és építő közönség** szives figyelmét bátorkodom ezennel tisztelettel felhívni

dúsan felszerelt raktáramra,

hol:

Elszigetelő (Isolir) lemezek, (falak szárazzá tételére).
Asphalt- és kátránylemezek (házfedésre).
Carbolinium (faanyagok festésére).
Kátrány, Kutak

nemkülönben:

Vasárúk és vasalások

a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árakban
szerezhetők be.

Jó minőség és pontos kiszolgálatról biztosítva, maradtam

kiváló tisztelettel

Kohn Lajos, vaskereskedő.

Eladó

saját termésű csiraképes

**takarmány-
répamag**

nagyobb és kisebb mennyiségben

Doma Istvánnál

Miskolcz,

Sörház-utca 64-ik szám alatt.

Ugyanott 2 kazal lóhere eladó.

Alom-szalma

100 klg.-ként

I. rendű 1 frt

II. rendű 60 kr.

Kapható

Schwarcz Ferencz és fiai

szalmahüvely-gyárában

Miskolczon, Buza-tér.

Iparüzemek és közönség érdeke!

Kazánok, gőzgépek, kályhák stb. fűtésére a legjobb minőségű
kazinczi kőszén, valamint I. osztályu tölgy- és bükk tűzifát
vágott és hasábos állapotban ajánl

NEUMANN JÓZSEF
tűzifa- és kőszénüzlete Miskolczon, Vay-út 9-ik szám alatt.

Megrendelések úgy helyben, mint vidéken nagyban és kicsinyben a legpontosabban és leg-
rövidebb idő alatt eszközöltetnek az alantabb jegyzett árak mellett:

Kazinczi I. oszt. kőszén Miskolczon ólomzárolt szekéren házhoz szállítva	100 klgként	65 kr.
Kazinczi kőszén a miskolcz-i-gömöri állom. levő raktárban	100 klgként	57 kr.
I. oszt. tölgy hasábfá 1 kocsí (2 méter)		5 frt 10 kr.
I. " bükk " 1 " (2 ")		5 frt 60 kr.

Megrendelésfelvételi helyek Miskolczon:

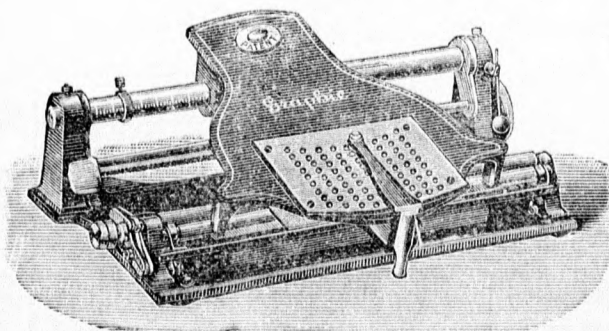
Nagy Miklós úr esemege- és fűszerüzlete Városháztér, Békefi Andor úr esemege- és fűszer-
üzlete Széchenyi-utca és Goldstein Mór úr Király-utca 4. sz.

VIDÉKRE TESSÉK AJÁNLATOT KÉRNI!

Kitünő minőség- és teljes súlyert szavatol

Neumann József.

„GRAPHIC“

a legegyszerűbb,
legjobb,
legolcsóbb

irógép

Minta megtekinthető:

GEDEON és TÁRSA papirkereskedésében.

